

راگه یاندنی روژنامه گه ری ژماره ۱

له دریژهی ئه و كه مپینهی كه رپكخراوی په نابهرانی كوردی عیراق له نه رویج به رپی خستوووه بو فشار هینان بو دهولت بو ئه وهی مافی په نابهری بو ئه و ۲۰۰۰ كوردی كه ئیقامه ی كاتی یان ههیه له نه رویج به ره سمی بناسیت،

روژی ۲۰۰۲/۵/۶ وه فدیکی رپكخراو كه پیکهاتبون له كامل ئه حمهد ،سكرتیری رپكخراوو، سه ركوعمر و محمد تالب ئه ندامانی رپكخراو له گه ل نوینه رانی UDI كو بوونه وه . نوینه رانی ئه وان پیکهاتبون له Morten Hansen و George Farners سه روكانی بهش له UDI و Nilsen Håkon راپوژکاری ناوچهیی و Elisabeth Qvarm و دوو راپوژکاری یه كه م له هه مان بهش.

له سه ره تادا كامل ئه حمهد ره خنه ی توندی له سیاسه تی دژی ئینسانی نه رویج به رامبه ر په نابهران به گشتی و په نابهرانی كوردی عیراق گرت و هه ر لی ره شه وه چوو ه سه ر ئه و سیاسه ته راسیستی یه ی كه دهوله تی نه رویج خه ريكه به چاولیکه ری له وولاتانی ديكه ی ئه و روپادا ده یكات و خه ريكن ساده ترین مافی ئینسان كه مافی په نابهری و ئازادی نیشته جیبوو نه له ئینسانه كانی زه ود بكن كه هو ی ئه مه شی گپراهه وه بو هاتنه سه رکاری ئه حزابی راست بو سه ر حوكم و گرتنی كورسیه كانی په رله مان له لایه ن ئه وان ه وه. وه له دریژهی قسه كانی دا بی ناوه روکی ئه و خالانه ی باس كرد كه ئه وان پشتی پیده بهستن بو دانی ره فز به په نابهرانی كورد كه گوایه به پپی ئه و خالانه كوردستان ئامنه و په نابهران ده توانن بگه رپنه وه بو شوینی خو یان كه وهك هه مووتان ئاگادارن و له وه لا ماكانیشتاندا هاتوو ه سی خاله.

یه كه میان كه UNHCR ده لیت ئامنه و دوو میان ئیتیفاقیه له دایك نه بووه كه ی واشنتونی نیوان پارتی و یه كیتی یه وه سیهه میشیان رویشتنی وه فدی دهوله تی نه رویج بو سه ردانی كوردستان. UN یك ناتوانیت بلیت كوردستان ئامن نیه چونكه بوخوی به شیکه له و مه ئسات و درده سه ریه نه ی كه زیاتر له ۱۰ ساله خه لکی كوردستان پیوه ی ده نالینن و گیرودین كه ئه ویش پیکه یانی هیلی ئامینه یه كه به دریژیی ئه م چند ساله كوردستانی له كومه لگه ی نیوده وله تی دابری و بی ئه وه ی بو خوشی وهك ده وله تیکی سه ره خو بناسینریت. ۱۰ سال له سه رگه ردانی و نادیاری چاره نووسی كوردستان و شه رو كوشتار و تیرو ر، وه نه بوونی بچووكترین ئازادی سیاسی و دلییا نه بوونی خه لك له ژیانی سبه یینیان و دلله راپوکییان به رامبه ر هه لومه رجیکی سیاسی كه له كوردستاندا ههیه به هه موو هاوكیشه ناوچهیی و ناوخویی و جیهانیه كانه وه ئه وان به شیک بوون لیی و نه یاننوانیوه له سیاسه تی زله یزه كان ده رچن، هه ربویه ناتوانیت شتیکی له مه باشر بلیت. ئیتیفاقیه ی واشنتونیشه بو ئه وان و ئیمهش ئاشكراهه كه ته نانه ت مره كه بی سه ر كاغه زیش

نیه. ئه وهشی به وه فدهکانی خویمان دهگه پیتته وه ئیمه رهخنه ی توندمان لیگرتن که هیچ عه داله تینی تیا نیه وه به قهولی خویمان ئه وان له گه ل سهرۆک وه زیرانی دوو حکومه ته که ی یه کیتی و پارتی دانیشتون. یه کیتی و پارتی یه که که له ته له فزیۆنه کانیانه وه بانگه شه ی ئامن بوونی کوردستان ده که ن و باوه شیان بو پنه به ران کردو ته وه که بگه پینه وه ئه بیته ئینسان به غهیری پیلان دانان بو گیرانه وه مان چ بیرکردنه وه یه کی تری له سه ریان هه بیته. مه سه له ی کوچی خه لکی کوردستان وه له اتیان له وی ته وه ریکی تری کو بوونه وه که بوو که ووتمان هه تا کوردستان ده وه له تیکی سه ره خوی خوی نه بیته ئه م دیارده یه که م نابیتته وه و بگه ره پوژ له دوی پوژ زیاد ده کات.

ته وه ریکی تری کو بوونه وه که له سه ره چاره نووسی نادیا ری ئه م ۲۰۰۰ پنه به ره بوو که زوربه یان ئینسانی چالاکن و له کومه لگایه دا کارده که ن و خه ریکن ده بن به به شی که له م کومه لگایه به هیچ بیانوو یه که ده وه له تی نه رویچ ناکریت ئه م مافه یان لی بستینیتته وه و سه رگه ردا نیان بکات. ناکریت ده یان جوړ مامه له ی جیا وازیان له گه لدا بکات و به هه ریبه کیان وه لأمیک بداته وه و جوړیک ره فزیان بکات و ته نانه ت به وقسانه ی خو شیان وه فادار نه بن که ده لین به سه ره که یسی هه ریبه کیاندا به شه خسی ده چیننه وه. سه بیرکردنه وه یه که بو که یسه کانی ئیمه هیچ مانایه کی نابیت ته گه ره هه ره له سه ره تا وه بریا ری ره فزکردنمان له سه ره درا بیته. له سه ره ئاکامه خراپ و زیانباره کانی ئه م بریا ره ی ده وه له ت قسه کرا و هه لومه رج نا هه مواری ژیا نی ئه م ئینسانانه باسی لی کرا هه م له ئیستادا و هه م ته گه ره ده وه له ت له سه ره ئه و بریا ره ی خوی سووربیت وه لیپرسراویتی ته وا و خرایه سه ره شانی ده وه له ت له هه ره ئاگامیکی زیانباری ئه م مه سه له یه. له گه ل ته وه ی که نوینه رانی UDI به زوریک له قسه کانی ئیمه رازی بوون و باسیان له وه کرد که ئه وان ته نانه ت پییان خو شه که ئه م مه سه له یه کو تای ی پیبیت و ئه و که سانه ئیقامه وه ربگرن به تایبه تی که ۳ سال لی رهن و به شیکیان ئیقامه شیان بووه و لییان سه ندرا وه ته وه ، به لأم ته وه یان را گه یاند که ئه وان له م کیشه یه دا هیچیان به ده ست نیه و ته نها بریا ری وه زاره ت و به ریۆه به رایه تیه کانی سه ره خو یان جیبه جی ده که ن. له وه لأمی هه ندیک پرسیا ری ئه وانیشدا له سه ره ئه وزاعی رابردوو و ئیستای کوردستان سه رکۆ عمر له سه ره ته واوی کیشه و شه رو پیکدادانه به رده وامه کانی ئه وکات و ئیستای کوردستان وه لأمی به پرسیا ره کانیان دایه وه و باسی دوا هه وه له کانی تیرو گرژی با ری ناوچه که شی بو کردن وه که ده لیلیکی تر بو نائه منی کوردستان. له سه ره ئه وه شی که یه نابه ران به و ده لیله ی سه فه ریان کردوه بو کوردستان که وا بو و ئامنه و ده توانن له وی بزین و ئه وان رایان گه یاند که ئه م ژمارانه یان له پارتی و یه کیتی وه رگرتوه و، کامل ته حمه د ره تی ئه م جوړه له بو چوونی کرده وه وه پیی را گه یاندن که ته گه ره که سی که گه رابیتیشه وه مجازه فه ی به ژیا نی خو یه وه کردوه و بی ده ره به ستی ئیوه ش پالی پیوه نا وه که ئه م کاره بکات ، به لأم هیشتا ئه و ژمارانه ی ئیوه ده لین دووره له راستیه وه چونکه باس له رویشتنه وه ی نزیک به ۱۵۰۰ که س ده کریت که ئه مانه له ئه ساسدا خو یان ۲۰۰۰ که سن که

نیوهی ته‌واویان ته‌نانه‌ت جه‌وازیان نه‌بووه‌و ته‌نانه‌ت حه‌قی ئه‌وه‌شیان نه‌بووه‌ که تا سوویدی دراوسیئش برۆن بو‌یه‌ نا‌کرئیت هه‌مووی له‌ سه‌ر ئه‌مانه‌ حساب ب‌کرئیت و ئه‌م ژمارانه‌ی هه‌موو ره‌ت‌کرده‌وه‌. دوا باسی کو‌بوونه‌وه‌که ئه‌وه‌ بوو که هه‌ر ئیستا UDI ده‌ستپێش‌که‌ری کردووه‌و کو‌نفرانسیکی به‌ستووه‌ بو‌ ئه‌وه‌ی کرێکار له‌ وولاتانی تره‌وه‌ بئینیت به‌و ده‌لیله‌ی که‌نه‌رویج پێویستی به‌هیزی کار هه‌یه‌، ئیمه‌ش وه‌ک رێک‌خراو پێشنیاری ئه‌وه‌مان بو‌کردن که ده‌بیت پێش هه‌موو که‌س بیر له‌و که‌سانه‌ ب‌کریته‌وه‌ که هه‌ر ئیستا له‌ نه‌رویج ده‌ژین و زۆر به‌یان کاریان هه‌یه‌و زمان ده‌زانن و زۆر گه‌روگرفت هه‌یه‌ که‌ئه‌مانه‌ نیانه‌ ته‌نها نه‌بوونی ئیقامه‌ نه‌بیت، ئه‌وانیش پێشنیاره‌که‌ی ئیمه‌یان لاپه‌سه‌ند بوو وه‌ به‌لێنیاندا که‌ئه‌مه‌ باس ب‌که‌ن و ده‌وله‌ت بتوانیت بریاری له‌سه‌ر بدات له‌ ئاینده‌دا.

په‌نا به‌ران!

ئه‌مه‌ به‌شیکه‌ له‌و زنجیره‌ کارانه‌ی که له‌ ماوه‌ی چه‌ند ساڵی رابردوودا ده‌ستمان داوه‌تی و هه‌رئیستاش خه‌ریکی که‌مپینیکین له‌ پێناو هینانی فشاری زیاتر بو‌ ده‌وله‌ت بو‌ سه‌ندنی مافی نیشه‌جی بوون. بوونی ئیوه‌ له‌ ده‌وری کاره‌کانمان ده‌وری جدی بووه‌ له‌ چوونه‌پێشه‌وه‌ی هه‌نگاوه‌کانماندا، به‌لام هیشتا کاری زۆرمان له‌ پێشه‌و پێویستمان به‌ نا‌ره‌زایه‌تی به‌کو‌مه‌ل هه‌یه‌.

رێک‌خراوی په‌نا به‌رانی کوردی عێراق له‌ نه‌رویج

٢٠٠٢ / ٥ / ٨

